

Quarantaineplicht nauwe contacten

Zoals de cijfers hierboven aantonen, loopt het aantal besmettingen in Nederland op. Het aantal contacten dat mensen hebben neemt ook toe. Dat is ook het beeld in veel andere landen, deels omdat het in veel vakantielanden steeds moeilijker wordt om de regels te handhaven. Nog nooit was het aantal besmettingen in de wereld zo hoog. De bereidheid om de regels na te leven lijkt, zoals ook de RIVM gedragsmonitor laat zien, af te nemen en dat terwijl de eigen verantwoordelijkheid juist nu zo belangrijk is. Een groot deel van de mensen neemt die verantwoordelijkheid ook en houdt zich prima aan alle maatregelen en adviezen, maar sommige mensen gaan hier niet goed mee om, tijdens hun vakantie, bij thuiskomst of als ze een risico hebben gelopen. Ik krijg van de GGD in toenemende mate signalen over mensen die niet mee willen werken aan het BCO of die zich niet aan de quarantaine houden.

Onze zorgen zijn nu dermate groot dat we het gebruik van meer dwingende individuele maatregelen voor een beperkte groep een acceptabele inperking van persoonlijke vrijheden vinden. Verplichte quarantaine is een stevige maatregel maar gerechtvaardigd, omdat een groot deel van de mensen die dit betreft vrijwillig in quarantaine gaat en we het gedrag van het kleine deel dat zich niet vrijwillig aan deze maatregel houdt specifiek aan willen pakken. Deze inzet gaat ons helpen om strengere collectieve maatregelen, die Nederland hard zullen treffen, te kunnen voorkomen.

Op drie fronten zullen we onze aanpak verder versterken.

a. Het meewerken aan het bron- en contactonderzoek wordt minder vrijblijvend

Ik zal een nieuwe aanwijzing geven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's op grond van artikel 7 Wpg, om vanuit hun taak op grond van de Wpg, bij de bestrijding van deze epidemie zo nodig gebruik te maken van het instrument van een quarantaineplicht (artikel 35 Wpg – N.B. het gaat hier voor alle duidelijkheid niet om het toepassen van een noodverordening). Het gaat om de mogelijkheid om personen die een dusdanig contact hebben gehad met een potentieel besmet persoon op te dragen thuis in quarantaine te gaan. Dit vereist nog geen juridische actie, want in eerste instantie dient te worden uitgegaan van vrijwilligheid. Het is niettemin wel de bedoeling dat mensen dit opvolgen. Als blijkt dat iemand niet bereid is om vrijwillig thuis te blijven, kan de voorzitter op advies van de GGD een beschikking tot gedwongen quarantaine uitvaardigen.

Op het naleven van de quarantaineplicht zal dan ook gecontroleerd worden. Mocht een gedwongen quarantainemaatregel nodig zijn dan vereist dat een beschikking van de voorzitter van de veiligheidsregio. Deze dient voordat hij de beschikking uitvaardigt, de GGD om advies te vragen. Na een uitgevaardigde beschikking volgt een verzoekschriftprocedure door het openbaar ministerie en zal de rechter zich erover uitspreken. Wie zich niet aan een opgelegde gedwongen quarantainemaatregel houdt, pleegt een misdrijf waarop gevangenisstraf of een hoge boete staat. Een passende straf eis wordt de komende tijd uitgewerkt door het OM. De strafmaat wordt uiteindelijk door de rechter, in het concrete geval, bepaald.

Verwacht wordt dat door de thuisquarantaine echt als verplichting in te zetten voor mensen die vermoedelijk in nauw contact zijn geweest met een potentieel besmet persoon, de naleving van de thuisquarantaine zal worden vergroot en dat bovendien een positief effect uit zal gaan op de bereidheid mee te werken aan bron- en contactonderzoek.

Uitvoering van deze maatregel zal in overleg met de voorzitters van de veiligheidsregio's en GGD'en starten in de tweede helft van volgende week, en gefaseerd worden ingevoerd, met een gerichte aanpak, aan de hand van steekproefsgewijze controles. Met de veiligheidsregio's en GGD'en alsmede het openbaar ministerie en de rechtspraak worden nog operationele aspecten nader uitgewerkt zodat deze partijen op dat moment op de eerste uitvoering voorbereid zijn.

Omdat dit onder de huidige juridische kaders mogelijk is, maar ook een vrij ingewikkelde procedure vergt, wordt verkend of daarnaast een aanvullende verplichting kan worden opgenomen in de Wpg om de medewerking aan het bron- en contactonderzoek verplicht te stellen. De medewerking zou kunnen worden afgedwongen door een last onder dwangsom op te leggen. Dit zou geen alternatief zijn voor de quarantainemaatregel, maar een aanvullend instrument waarmee op wat lichtere wijze

dan een gedwongen quarantainemaatregel gedragsverandering in gunstige zin wordt beïnvloed zodanig dat medewerking aan zowel bron- en contactonderzoek als quarantaine wordt verbeterd.

b. Reizigers die uit hoog risicogebieden komen moeten meewerken aan registratie en quarantaine.

Ook voor reizigers die uit een hoog risicogebied komen, is het nodig om de mogelijkheid te hebben om een quarantaineplicht op te leggen vanwege het enkele feit dat je uit een dergelijk onveilig gebied komt. Hiervoor is er het voornemen om dit te regelen in via een aanpassing van artikel 35 Wpg (de quarantainemaatregel). Dit komt erop neer dat zodra een dergelijke inkomende reiziger Nederlands grondgebied betreedt, voor deze reiziger de quarantaineplicht geldt. Dat wil zeggen dat deze persoon direct naar huis dient te gaan om thuis in quarantaine te gaan. Tevens start dan het bron- en contactonderzoek. Personen die het betreft zullen - waar dat redelijkerwijs uitvoerbaar is - daartoe in ieder geval hun contactgegevens moeten afstaan, opdat deze worden doorgegeven aan de GGD. Zonder deze gegevens is een quarantainemaatregel immers niet te controleren. Deze gegevensverstrekking is dus onlosmakelijk verbonden aan de quarantainemaatregel en behoeft geen zelfstandige grondslag. Verder geldt hetzelfde als hierboven is uiteengezet over de niet naleving van de quarantaineplicht. Een individuele onderbouwing door de GGD zoals die in de huidige situatie vereist is, het nauwe contact met een potentieel besmet persoon moet worden omschreven, is dan niet meer nodig.

Zoals gemeld in mijn Kamerbrief van 6 augustus jl., zal er vanaf 14 augustus een teststraat op Schiphol worden ingericht door de GGD Kennemerland in samenwerking met Schiphol, Defensie en het LCDK en wordt aan de voordeur een aanbod gedaan om zich vrijwillig en gratis te laten testen. Het opzetten van een testvoorziening in een omgeving van de nationale luchthaven is complex en om dit zorgvuldig te doen, zal dit snel, maar wel gefaseerd en gecontroleerd worden opgetuigd. Voor de uitvoering van het testen is een consortium bereid gevonden om een gegarandeerd aantal testen af te nemen. De start zal kleinschalig zijn, maar wordt stelselmatig opgebouwd. Om het proces te versnellen en het aanbod snel op het gewenste niveau te krijgen, komt na het weekend aanvullende laboratoriumcapaciteit beschikbaar. Daarvoor is het wel nodig om voor de testafname de bemonstercapaciteit verder uit te bouwen en zal indien nodig gebruik worden gemaakt van ondersteuning van defensie. Verder wordt nagegaan hoe het Rode Kruis nog een bijdrage kan leveren.

Er is nu een screeningsploeg om steekproefsgewijs te controleren op de aanwezigheid van een gezondheidsverklaring, reizigers van informatie te voorzien en te wijzen op de quarantaineregels. Deze 'screeningsploeg' moet groeien in capaciteit; van het aanspreken van 40% van de reizigers wordt opgeschaald naar 100% van de reizigers uit oranje/rode gebieden. De medewerkers adviseren reizigers om zich op Schiphol te laten testen, er komt goede communicatie en bewegwijzering hiervoor. Indien de teststraat op Schiphol vol is, wordt reizigers geadviseerd zich via het landelijke digitale portaal of telefonisch te melden voor een test in hun eigen regio. Mochten reizigers uit regio's komen waar de teststraten vol zitten, dan zal er zoveel mogelijk op aangestuurd worden om deze reizigers ter plekke op Schiphol te testen.

c. Inzet van testen van mensen zonder klachten

We willen de quarantaine niet langer laten duren dan nodig is maar we willen wel zeker weten dat deze lang genoeg is. Afhankelijk van het OMT advies van deze week gaan we na welke rol het testen van mensen zonder symptomen kan spelen bij de lengte van de quarantainemaatregel.